

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Projekt LIFE Pom GOZilla.PL

Wdrożenie Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego (PGOWP) uwzględniającego hierarchię sposobów postępowania z odpadami komunalnymi oraz zasady gospodarki cyrkularnej (GOZ)

Listopad 2024

Departament Środowiska i Rolnictwa UMWP

Wyzwania gospodarki odpadami komunalnymi

Do kluczowych **celów długookresowych** systemu gospodarowania odpadami komunalnymi należą:

- ✓ **w terminie do 2030 roku** - zwiększone wagowo do **co najmniej 60% przygotowania do ponownego użycia i recyklingu** odpadów komunalnych; zmniejszenie ilości **składowanych odpadów komunalnych do 20% całkowitej** ilości wytwarzanych odpadów komunalnych.
- ✓ **w terminie do 2035 roku** - poziomy te wynoszą kolejno: **co najmniej 65% i do 10%**.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, **gminy są obowiązane do osiągnięcia poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:**

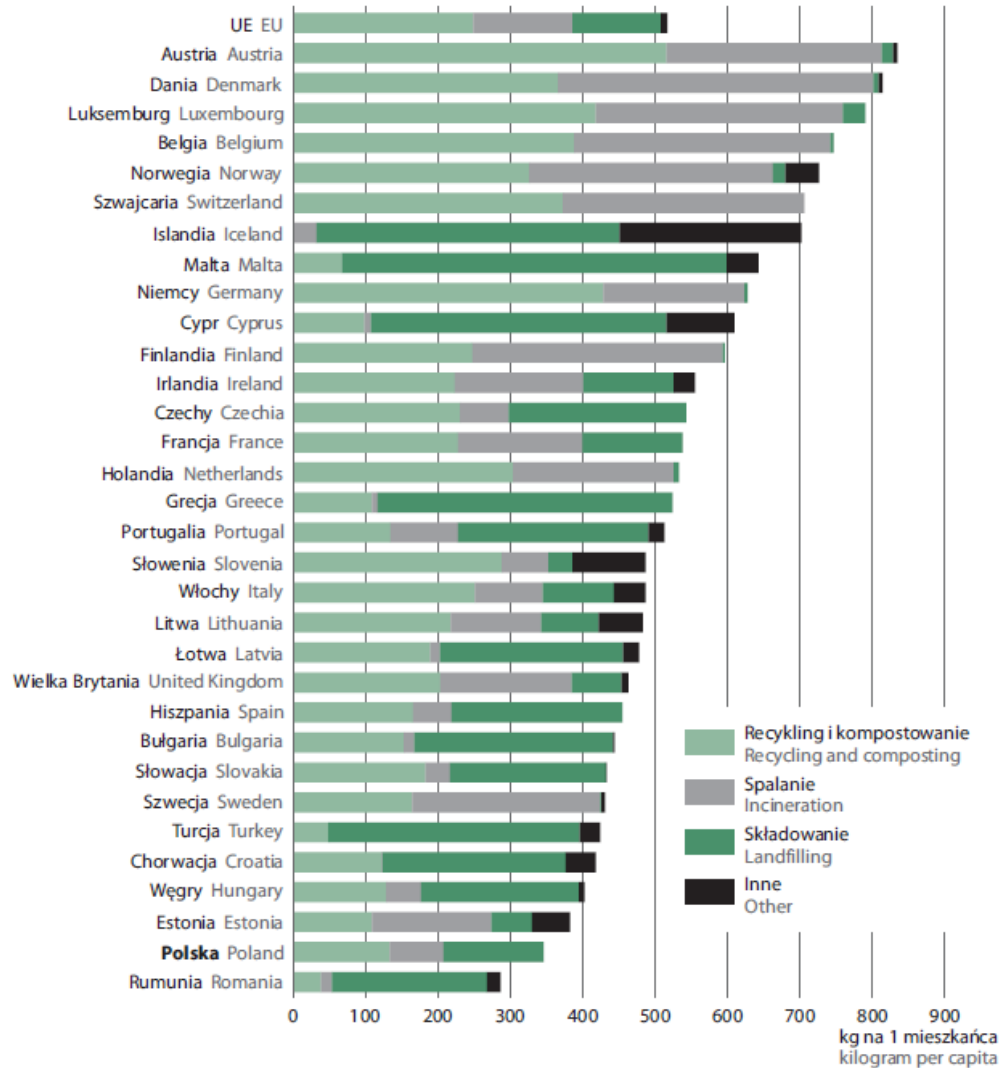
- 20% wagowo – za rok 2021
- 25% wagowo – za rok 2022
- 35% wagowo – za rok 2023
- 45% wagowo – za rok 2024
- 55% wagowo – za rok 2025
- 56% wagowo – za rok 2026
- 57% wagowo – za rok 2027
- 58% wagowo – za rok 2028
- 59% wagowo – za rok 2029
- 60% wagowo – za rok 2030
- 61% wagowo – za rok 2031
- 62% wagowo – za rok 2032
- 63% wagowo – za rok 2033
- 64% wagowo – za rok 2034
- **65% wagowo – za rok 2035 i za każdy kolejny rok.**

W skali województwa pomorskiego w 2021 roku osiągnięto 24% (średnia regionalna).
Wymagany 2021 r. **nie został osiągnięty przez 33 pomorskie gminy.**

Pokazuje to, że w kolejnych latach **olbrzymim wyzwaniem dla gmin będzie osiągnięcie wymaganego poziomu**, ponieważ w latach 2023-2025 jego wartości **corocznie wzrasta aż o 10%**.

Municipal waste generated by treatment method in European countries in 2020^a

Według przedstawionego wykresu Eurostat (dane za 2020 r.), w porównaniu z innymi państwami Europy Polska jest jednym z państw europejskich **wytwarzających najmniejsze ilości odpadów komunalnych tj. ok. 350 kg w przeliczeniu na jednego mieszkańca.**

Według danych GUS (2022), **Pomorskie zajęło 5 miejsce w kraju** pod względem masy odpadów komunalnych zebranych w przeliczeniu na mieszkańca - **383 kg na mieszkańca.**

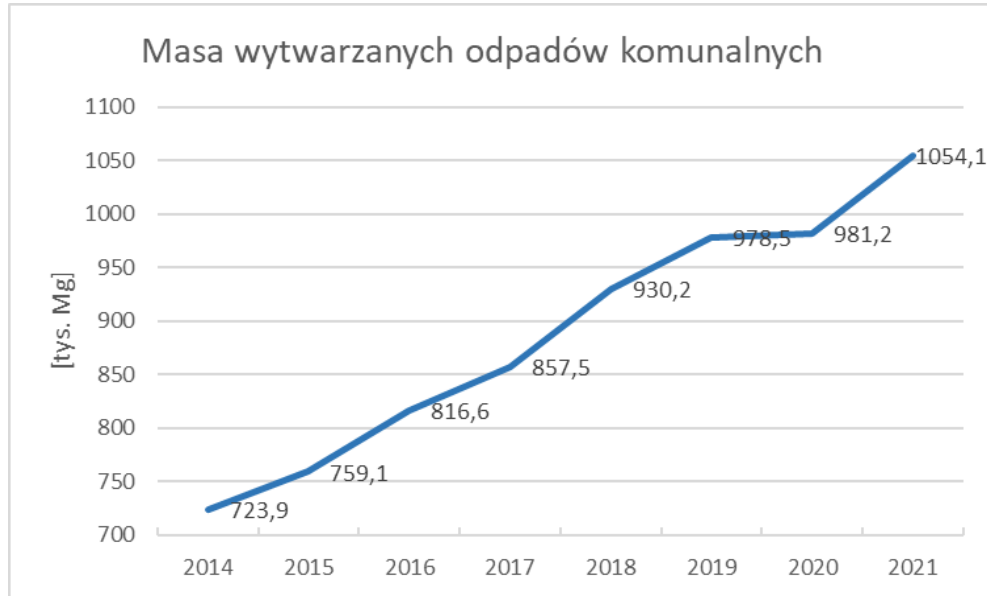
Na wzrost ilości wytwarzanych odpadów komunalnych w przeliczeniu na jedną osobę na terenie województwa pomorskiego **wpływa wzmożona aktywność turystyczna, szczególnie w miesiącach wiosennych i letnich.**

Zagospodarowanie odpadów komunalnych poprzez ich **składowanie stanowi nadal jedną z podstawowych metod gospodarowania tymi odpadami w Polsce.**

^a Dla Grecji i Turcji podano dane za rok 2019; dla Islandii i Wielkiej Brytanii za rok 2018.
^a Data for Greece and Turkey concern 2019; data for Iceland and United Kingdom concern 2018.
Źródło: baza danych Eurostatu.
Source: Eurostat database.

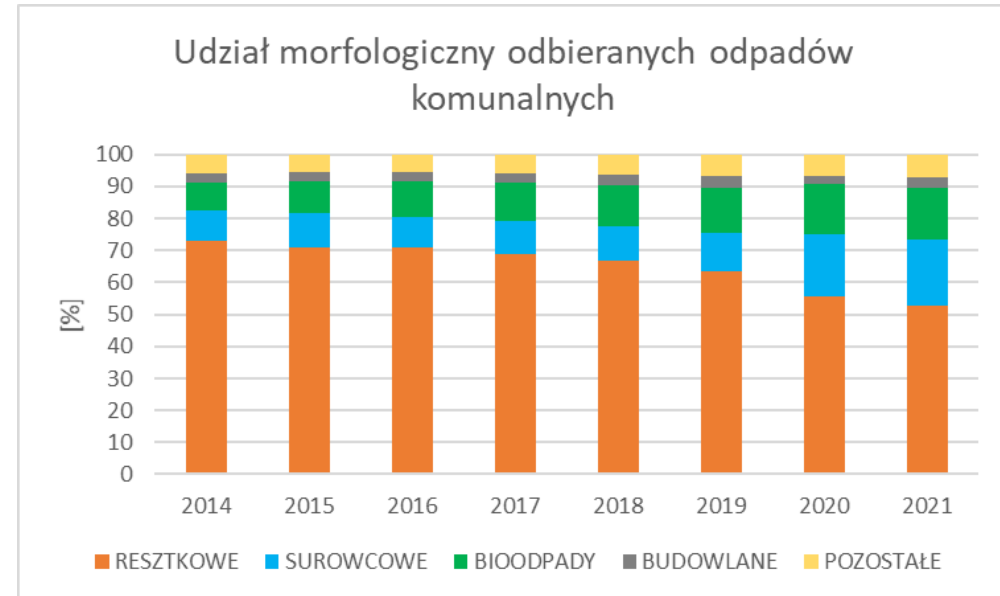

1. Rosnąca masa wywarzanych odpadów

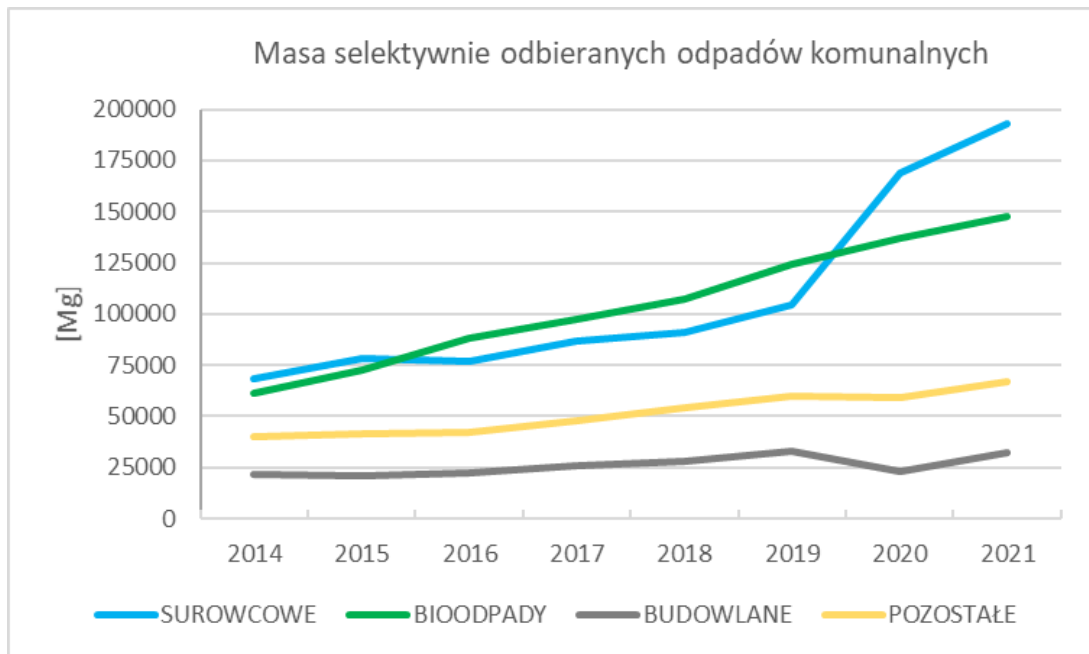

REDUKCJA

2. Główny strumień w wytwarzanych odpadach komunalnych stanowią zmieszane (niesegregowane) odpady komunalne tzw. frakcja reszkowa (ok. 50% w 2021 r.).

W strumieniu tym w dalszym ciągu pojawiają się **bardzo duże ilości cennych frakcji odpadów surowcowych i bioodpadów**, które powinny być segregowane u źródła i kierowane do procesów recyklingu!

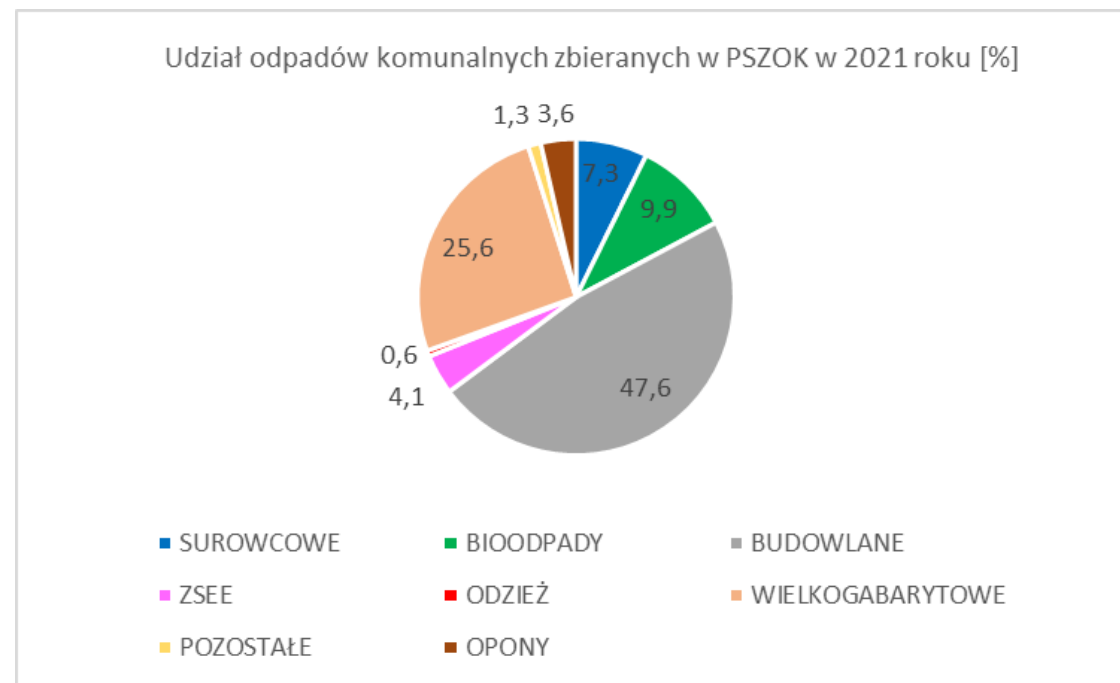

3. W 2021 r. bioodpady zebrane selektywnie stanowiły **ok.16%** strumienia wytwarzanych w regionie odpadów komunalnych. **Jednak potencjał selektywnego zbierania bioodpadów jest dużo wyższy!**

Według KPGO 2028 odpady spożywcze (kuchenne) oraz zielone i pozostałe bio stanowią ok. 30% całości strumienia odpadów komunalnych. Bioodpady zebrane selektywnie mogą mieć zatem **znaczący wpływ na wartości poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu osiągnęte przez pomorskie gminy.**

4. Pomimo sukcesywnego wzrostu masy odpadów zbieranych w punktach, udział odpadów zbieranych w PSZOK, w strumieniu wszystkich wytworzonych odpadów wynosił w latach 2019-2021 **jedynie około 5%, co jest zdecydowanie niezadowalającym wynikiem!**

Do istniejących PSZOK mieszkańcy najchętniej dostarczają odpady budowlane i rozbiórkowe, wielkogabarytowe, bioodpady oraz surowcowe.

Problemy i cel główny projektu

PROBLEM GENERALNY

Mając na uwadze:

- ✓ **rosnącą masę wytwarzanych** odpadów komunalnych,
- ✓ **Nieracjonalna gospodarka odpadami** prowadząca do zanieczyszczenia środowiska lądowego i morskiego Morza Bałtyckiego oraz nieefektywne gospodarowanie cennymi zasobami naturalnymi,

głównym problemem środowiskowym w województwie pomorskim jest **niewystarczający stopień wdrożenia hierarchii sposobów postępowania z odpadami**, w szczególności niezadawalające tempo realizacji celów i kierunków działań służących osiągnięciu rezultatów zaplanowanych w ramach wdrażania Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego.

CEL GŁÓWNY

Głównym celem projektu jest **stworzenie w województwie pomorskim warunków sprzyjających efektywnemu wdrożeniu zapisów Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego** (PGOWP) w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami komunalnymi, w szczególności zasad wynikających z hierarchii sposobów postępowania z odpadami oraz założeń gospodarki o obiegu zamkniętym, tj. redukcji, ponownego wykorzystania, poddawania recyklingowi (3R - reduce, reuse, recycle). **Okres realizacji: lata 2025-2035**

Partnerzy i współpraca

Lider: Województwo Pomorskie

Partnerzy:

1. **Uniwersytet Gdański**
2. **Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Słupsku (PARR)**
3. **Urząd Miasta Gdańska**
4. **Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna w Gdańsku (PROT)**
5. **Polskie Stowarzyszenie Zero Waste**

c.d. partnerzy – pozostałe gminy i spółki komunalne:

- **24 gminy** - SZTUM, KALISKA, CEDRY WIELKIE, CHOCZEWO, RUMIA, PELPLIN, KARTUZY, KĘPICE, STARE POLE, BRUSY, SULĘCZYNO, WICKO, Miasto SŁUPSK, BYTÓW, CZERSK, Gmina Miejska ŁEBA, WŁADYSŁAWOWO, SOMONINO, STARY TARG, SZTUTOWO, TRZEBIELINO, DZIEMIANY, PRZYWIDZ, Gmina Miasto USTKA
- **2 spółki komunalne** - Zakład Gospodarki Komunalnej w Jezierzycach Sp. z o. o., ZGK USTKA Sp. z o. o.
- **Województwo Mazowieckie** – partner nie ponoszący kosztów

ok. 165 Listów intencyjnych wspierających działania i wyrażających chęć współpracy z Marszałkiem Województwa Pomorskiego - starostwa, gminy i związki gmin, instalacje komunalne, inne instytucje wspierające - w tym MKiŚ i IOŚ-PIB, WIOŚ, PG

Instytucje Wspierające:

- Ministerstwo Klimatu i Środowiska
- Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku
- Pomorski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Gdańsku
- Pomorski Fundusz Rozwoju, Pomorski Fundusz Pożyczkowy Politechnika Gdańska

Inne podmioty, które będą angażowane:

Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych w Słupsku, NGO, szkoły podstawowe i ponadgimnazjalne, koła naukowe, fora młodzieżowe, Stowarzyszenie Pomorskie w Unii Europejskiej, Pomorskie Biuro Planowania Regionalnego

WARTOŚĆ PROJEKTU: 21 907 084,77 EUR

KOMISJA EUROPEJSKA:

- Dotacja 60% kosztów kwalifikowanych – 13 144 250,78 EUR

NFOŚiGW:

- Dotacja do 35%* – do 7 667 479,00 EUR

WKŁAD WŁASNY KONSORCJUM: 5 % kk - 1 095 354,99 EUR

Filary projektu – tzw. pakiety pracy

Pakiety robocze	Lider zadania	Opis zadania
WP1. Zarządzanie projektem i działania koordynacyjne	UMWP	Lider Konsorcjum/Koordinator - Departament Środowiska i Rolnictwa UMWP , a u każdego z Partnerów projektu powołany zespół ds. realizacji projektu LIFE Pom GOZilla.PL. Organy kolegialne: Komitet Sterujący (przedstawiciele konsorcjum i instytucje wspierające) i Komitet Monitorujący (Dyrekcja DROŚ). Zespół projektowy i zarządzanie projektem w DROŚ : Kierownik projektu, Z-ca, Główny Specjalista ds. obsługi księgowej, Koordynator finansowy, Główny Specjalista ds. zakupów i realizacji projektu.
WP2. Monitorowanie, koordynacja i mobilizacja funduszy komplementarnych	UMWP	Sfinansowanie w gminach partnerskich niemal 40 etatów zajmujących się pozyskaniem środków zewnętrznych na realizację inwestycji w gminie (wdrażania PGOWP) np. punkty napraw i ponownego użycia w PSZOK. Jednocześnie w UMWP utworzony zostanie 1 etat Specjalisty ds. monitorowania i raportowania rezultatów działań doradczych UMWP oraz zaangażowania i wykorzystania funduszy komplementarnych w obszarze gospodarki odpadami.
WP3. Centrum Wsparcia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego	UMWP	Centrum Wsparcia funkcjonujące w DROŚ UMWP będzie zapewniało wysokiej jakości bezpłatną ofertę doradczą, wspierającą wszystkie lokalne jednostki samorządów terytorialnych oraz przedsiębiorców gospodarujących odpadami i produktami opakowaniowymi. Centrum będzie działało w całym okresie realizacji projektu, jak również po jego zakończeniu.
WP4. Kampania edukacyjna	PARR S.A. w Słupsku	Opracowanie i przeprowadzenie " uszytej na miarę " regionalnej kampanii edukacyjnej , w tym identyfikacja, inwentaryzacja oraz analiza dotychczas realizowanych regionalnych i lokalnych kampanii i działań informacyjno-edukacyjnych oraz ocena ich efektywności; identyfikacja wizualna kampanii za pomocą spójnej grafiki, aktywności ambasadorów kampanii; ujednoczone materiały - opracowanie podstawowych ujednoczonych dla województwa materiałów edukacyjnych w wersji elektronicznej do wykorzystywania przez wszystkie gminy, instytucje wspierające oraz inne podmioty; wykorzystanie narzędzi informatycznych, nowoczesnych technologii (symulatory edukacyjne VR - Virtual Reality), media społecznościowe, media tradycyjne, warsztaty i wydarzenie społeczne, konferencje tematyczne, edukacja turystów w miejscowościach nadmorskich (letnie mobilne miasteczko). Stworzenie przez PROT konceptji Living Lab z materiałami edukacyjnymi dla laboratoriów oraz serię dynamicznych warsztatów , które będą służyć jako angażujące platformy dla lokalnych małych i średnich przedsiębiorstw turystycznych (MŚP) w bardzo popularnych nadmorskich gminach turystycznych (gmina Ustka). Living Labs mają na celu stworzenie interaktywnego i opartego na współpracy środowiska, sprzyjającego ciągłemu uczeniu się i doskonaleniu praktyk w zakresie gospodarki odpadami i GOZ.
WP5. Centrum Wsparcia PARR S.A	PARR S.A. w Słupsku	Centrum wsparcia PARR S.A. będzie zapewniało wysokiej jakości bezpłatną ofertę doradczą i szkoleniową wspierającą przedsiębiorców oraz poszerzające ich wiedzę i umiejętności z zakresu zrównoważonego rozwoju, transformacji w kierunku GOZ, innowacji i efektywności energetycznej, zarządzania odpadami, itp. Centrum doradcze będzie miało w ofercie dedykowane działania informacyjne, szkoleniowe i doradcze. Wsparcie będzie odbywało się za pośrednictwem następujących narzędzi i metod: stały i mobilne punkty kontaktowe, szkolenia stacjonarne i on-line, wydarzenia tematyczne, wizyty studyjne, konkursy dla przedsiębiorców.

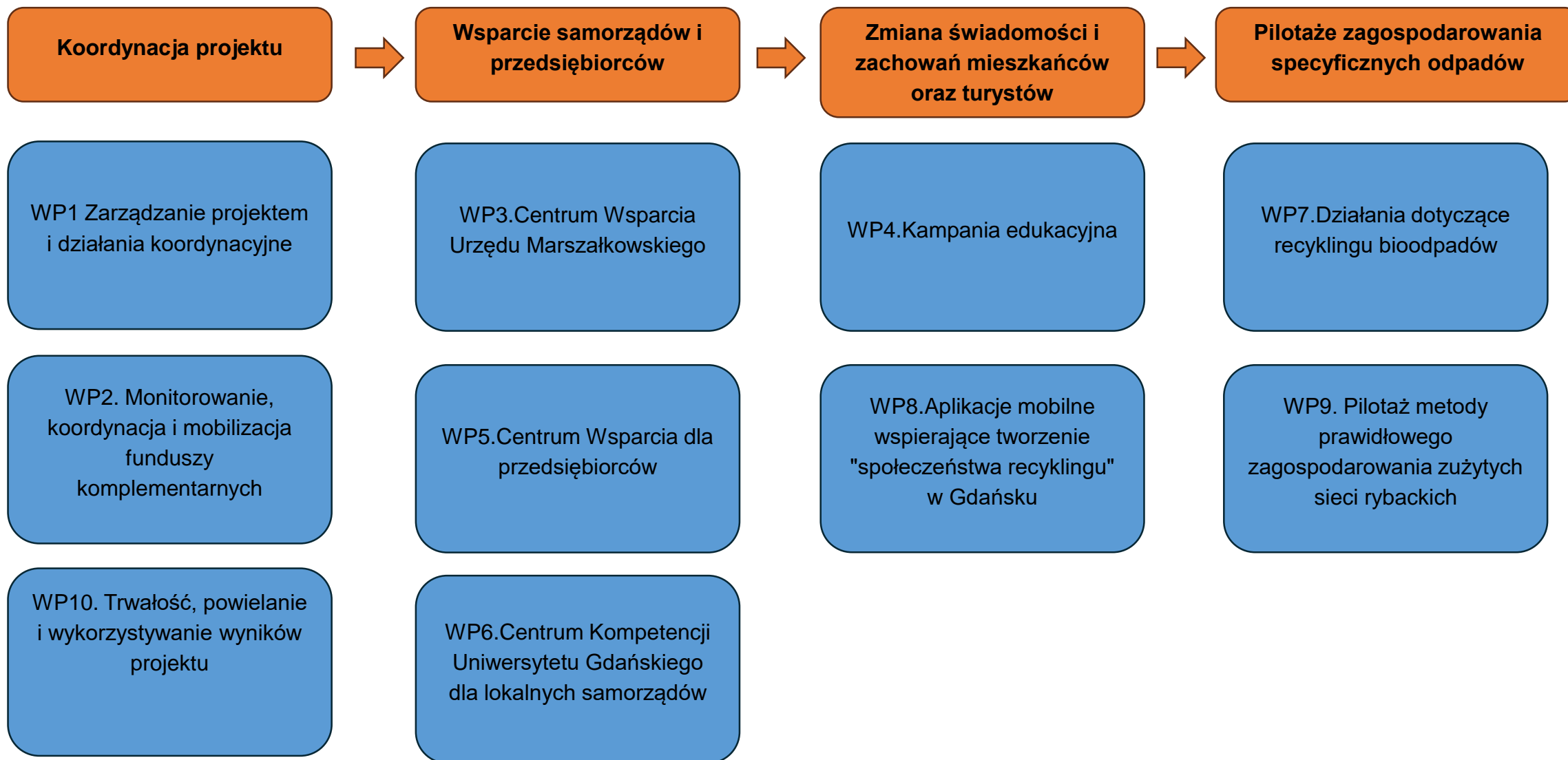

Filary projektu – tzw. pakiety pracy

Pakiety robocze	Lider zadania	Opis zadania
WP6. Centrum Kompetencji GOZ Uniwersytetu Gdańskiego	Uniwersytet Gdański	Uruchomi ogólnouczeniiane Centrum Kompetencji Gospodarki Obiegu Zamkniętego , którego celem będzie: wzmocnienie potencjału realizacji PGOWP za pomocą 1) działań edukacyjnych podnoszących świadomość i kompetencje pracowników jednostek samorządu terytorialnego województwa pomorskiego, 2) projektowanie i realizację zindywidualizowanych szkoleń stacjonarnych i zdalnych, w odpowiedzi na zapotrzebowanie pracowników JST tzw. zamawiane formy kształcenia oraz 3) inicjowanie badań naukowych w zakresie GOZ w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłaszane przez JST.
WP7. Działania dotyczące recyklingu bioodpadów	Uniwersytet Gdański	Kompostowanie przydomowe deklaruje ok 100 tys. właścicieli nieruchomości. Tak duża ilość zadeklarowanych kompostowników wskazuje na bardzo duży potencjał indywidualnych gospodarstw domowych w zakresie zagospodarowania własnych bioodpadów w procesie recyklingu. Stąd też w projekcie zaplanowano przeprowadzenie w regionie badań bioodpadów zagospodarowanych u źródła metodą bezpośrednią, określoną w załączniku nr II do decyzji 2019/1004. Zadanie to będzie innowacyjnym elementem projektu, stanowiącym odpowiedź na istotną potrzebę pomorskich gmin. Dzięki badaniom tego strumienia odpadów jest szansa na wzrost wartości poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych uzyskiwanych przez pomorskie gminy i uniknięcie kar za nieosiągnięcie tych poziomów.
WP8. Aplikacja mobilna wspierające tworzenie "społeczeństwa recyklingu" w Gdańsku	Gmina Miasto Gdańsk	Stworzenie aplikacji mobilnej i platformy internetowej Gdańska Strefa Obiegu Zamkniętego łączących klienta z usługodawcą, a także mieszkańców pomiędzy sobą. Wdrożone narzędzia wraz z bezpłatną usługą odbioru odpowiedzą na te potrzeby i zachęcą do korzystania z usług rzemieślniczych. Jednocześnie stanowią będą miejski systemem pozyskiwania usług naprawczych oraz miejscem wymiany niepotrzebnych przedmiotów.
WP9. Pilotaż metody prawidłowego zagospodarowania zużytych sieci rybackich	Zero Waste	Wypracowanie metod oraz praktyk zmierzających do prewencji generowania odpadów stałych przemysłu rybnego (tj. sieci rybackich, styropianu oraz baterii/urządzeń oświetleniowych), metod usuwania zanieczyszczeń sieciami, recykling – zarówno metody odbierania odpadów (w tym niebezpiecznych) jak i ich przetwarzania. Pakiet będzie realizowany we współpracy z jedną z gmin pomorskich - gmina Ustka i replikowane na pozostałe gminy położone nad morzem w formie związku międzygminnego (Związek Miast i Gmin Morskich).
WP10. Zrównoważony rozwój, replikacja i wykorzystanie wyników projektu	UMWP	Wdrażany przez wszystkich uczestników konsorcjum, natomiast koordynowany i monitorowany przez UMWP. Obejmuje: 1. Upowszechnienie wiedzy o projekcie i rozwiązaniach; 2. Replikowanie poprzez opracowanie i udostępnienie wzorcowych i praktycznych rozwiązań; 3. Skalowanie rozwiązań poprzez opracowanie planów działania na rzecz wdrożenia rozwiązań na większą lub mniejszą skalę; 4. Transfer wiedzy, doświadczeń i technologii pomiędzy różnymi sektorami, jak również regionami; 5. Wsparcie techniczne i doradcze; 6. Edukacja, szkolenia i warsztaty; 7. Dokumentowanie twardej wiedzy i efektów; 8. Ustanowienie standardów i norm oraz wytycznych; 9. Organizacja forów, konferencji i warsztatów oraz udział w wydarzeniach organizowanych przez inne podmioty; 10. Skuteczne komunikowanie wyników projektu.

Outline projektu LIFE Pom GOZilla.PL

Bezpośredni odbiorcy projektu

- 1. Społeczność lokalna i regionalna oraz turyści** - konsumenci i wytwórcy odpadów;
- 2. Samorządowcy** - pracownicy różnych szczebli (gminnego, powiatowego), w tym władze, decydenci i radni województwa pomorskiego;
- 3. Podmioty wpisane do rejestru podmiotów wprowadzających produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami oraz przedsiębiorcy lokalni** - hotele, pensjonaty, kempingi, kwatery prywatne, restauracje, miejsca organizacji spotkań/wydarzeń, muzea, atrakcje turystyczne, przewoźnicy autokarowi, itp.;
- 4. Regionalne organy ochrony środowiska** - udział w organizowanych wydarzeniach regionalnych, m.in. konferencjach, seminariach, webinarach, wizytach studyjnych, a także udział w powołanych w ramach projektu Forach Dialogu;
- 5. Inne regiony w Polsce - władze lokalne i regionalne, organy ds. środowiska, naukowcy, eksperci** - jako grupa potencjalnie zainteresowana efektami projektu w celu powielenia wyników, ich rozpowszechnienia i wykorzystania w przyszłości;
- 6. Odbiorcy materiałów edukacyjno-informacyjnych oraz publikacji i produkcji** - społeczności lokalne, mieszkańcy, turyści, fora młodzieżowe i studenckie, szkoły, nauczyciele, organizacje pozarządowe.

Planowane rezultaty

- 1. Redukcja masy niesegregowanych odpadów komunalnych**
 - 2. Zmniejszenie masy odpadów komunalnych i pozostałości przekazywanych na składowiska**
 - 3. Masa selektywnie zebranych bioodpadów komunalnych poddanych recyklingowi organicznemu**
 - 4. Masa odpadów elektrycznych i elektronicznych do ponownego użycia, recyklingu i odzysku**
 - 5. Masa produktów niebędących odpadami lub części produktów niebędących odpadami przyjętych w punkcie naprawy i ponownego użycia**
- ✓ Zwiększenie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych
 - ✓ Zwiększenie udziału selektywnie zebranych odpadów komunalnych
 - ✓ Zwiększenie udziału selektywnie zebranych bioodpadów komunalnych
 - ✓ Zwiększenie udziału odpadów komunalnych zbieranych w Punktach Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych
 - ✓ Zwiększenie średniego odsetka odzysku odpadów surowcowych w 10 zakładach przetwarzania odpadów
 - ✓ Zmniejszenie udziału zebranych niesegregowanych odpadów komunalnych
 - ✓ Zmniejszenie poziomu składowania odpadów komunalnych

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Kontakt:

Krzysztof Pałkowski, Dyrektor Departamentu Środowiska i Rolnictwa
tel. 58 32 68 320, e-mail: k.palkowski@pomorskie.eu

Paulina Górka, Zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska i Rolnictwa
tel. 58 32 68 796, e-mail: p.gorska@pomorski.eu

Kamila Szmidt, Kierownik Referatu Projektów Środowiskowych
Tel. 58 32 68 664, e-mail: k.szmidt@pomorskie.eu